

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

1

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

Melléklet az XX-MIKFO/586/2013. számú előterjesztéshez

2013. évi ... törvény

a hitelbiztosítéki nyilvántartásról

1. A hitelbiztosítéki nyilvántartás rendeltetése

1. §

(1) A hitelbiztosítéki nyilvántartás (a továbbiakban: nyilvántartás) tanúsítja, hogy a nyilatkozatot tevő a nyilvántartásban rögzített időpontban és a nyilvántartásban szereplő tartalommal a Polgári Törvénykönyv és az e törvényben foglaltak szerint hitelbiztosítéki nyilatkozatot tett.

(2) A nyilvántartás rendszerében nyilatkozatot tenni kizárólag elektronikus úton, az erre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően lehet, az ettől eltérő módon tett nyilatkozatot úgy kell tekinteni, mintha azt meg sem tették volna.

2. A hitelbiztosítéki rendszer működtetése

2. §

A hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtételére, nyilvántartására és a nyilvántartásba történő betekintésre szolgáló informatikai alkalmazást (a továbbiakban: hitelbiztosítéki rendszer) a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) működteti.

3. §

(1) A MOKK biztosítja, hogy a hitelbiztosítéki rendszer – az üzemserű karbantartás időszakát kivéve – minden munkanapon legalább 8 órától 20 óráig elérhető legyen.

(2) A hitelbiztosítéki rendszer üzemserű karbantartására és felhasználói szintű használatára vonatkozó információkat, műszaki paramétereket, valamint a felhasználói szabályzatot a MOKK a honlapján közzéteszi.

(3) A hitelbiztosítéki rendszer üzemserű karbantartásáról, illetve a működésében keletkezett üzemzavarról és annak megszűnéséről a hitelbiztosítéki rendszer útján a szolgáltatás igénybevételének megkísérlésekor rendszerüzenetben kell értesíteni a karbantartás, illetve az üzemzavar idején szolgáltatást igénybe venni kívánó regisztrált felhasználókat. Az értesítést a MOKK internetes felületén kell közölni, ha a hitelbiztosítéki rendszer útján arra nincs mód.

(4) Az e törvény által megállapított határidőkbe nem számít bele az a munkanap, amelynek során a 8 órától 20 óráig terjedő időszakban a hitelbiztosítéki rendszerben legalább négy órán

át fennálló üzemszerű karbantartás (leállás), illetve üzemzavar akadályozta a hitelbiztosítéki rendszer szolgáltatásainak igénybevételét.

4. §

(1) Hitelbiztosítéki nyilatkozatot csak a hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználója, valamint a hitelbiztosítéki rendszerben regisztrált természetes személy, képviselővel rendelkező magánszemély vagy szervezet és csak a hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználójával, valamint olyan magánszeméllyel vagy szervezettel szemben tehet, amely rendelkezik a hitelbiztosítéki rendszerben regisztrált természetes személy képviselővel.

(2) A felhasználóként történő nyilvántartásba vétel (a továbbiakban: regisztráció) a hitelbiztosítéki rendszer e célra rendszeresített felületén kezdeményezhető. A kérelmezőnek a regisztrációs kérelemben – személyazonosító adatainak megadásán túlmenően – nyilatkoznia kell a felhasználói szabályzat elfogadásáról.

(3) A regisztrációs kérelem sikeres benyújtása esetén a MOKK a hitelbiztosítéki rendszerhez történő hozzáféréshez szükséges egyedi jelszót bocsát a kérelmező rendelkezésére.

(4) A regisztráció érvényesítéséhez a kérelmező a közjegyző előtt a regisztrációs kérelmében közölt adatok valósággal egyezőségére és hitelességére vonatkozóan nyilatkozatot (a továbbiakban: azonossági nyilatkozat) tesz. Az azonossági nyilatkozat bármely közjegyzőnél megtehető.

(5) A közjegyző az azonossági nyilatkozat megtétele céljából előtte megjelent kérelmező személyi- és okmányadatainak ellenőrzése során a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 122. § szerint jár el. Ha a bemutatott okirat érvényességével, illetve a nyilvántartási adatokkal való egyezőségével kapcsolatban kétség merül fel, a közjegyző a közreműködést megtagadja.

(6) Az azonossági nyilatkozat megtételének tényét a közjegyző a hitelbiztosítéki rendszerben rögzíti.

(7) A regisztrált felhasználó az (2) bekezdésben meghatározott személyazonosító adataiban bekövetkezett változást köteles haladéktalanul bejelenteni. A változás átvezetése során megfelelően alkalmazni kell a regisztrációra vonatkozó szabályokat.

(8) A közjegyző a felhasználói regisztrációt az e célra szolgáló felületen előterjesztett kérelemre megszünteti, feltéve, hogy a regisztrált felhasználó a hitelbiztosítéki rendszerben nyilvántartott hitelbiztosítéki nyilatkozat által – ide nem értve a törölt nyilatkozatot – már nem érintett.

5. §

(1) Ha a regisztrációját kérő egy meghatározott személy vagy szervezet nevében, annak állandó képviselőjeként kíván eljárni, képviseleti jogosultságát a regisztráció során hitelt érdemlően kell igazolnia. E regisztráció bármely közjegyzőnél személyesen kérhető.

(2) Állandó képviselő lehet a törvényes képviselő, a szervezeti képviselő, valamint az ilyen képviselőre meghatalmazott személy. Meghatalmazotti képviselő esetében a meghatalmazásban utalni kell arra, hogy azt a meghatalmazó állandó és általános (előre egyedileg meg nem határozott ügyekre kiterjedő) jelleggel, visszavonásig adja. A képviselői jog ellenőrzése során a közjegyző a 4. § megfelelő alkalmazásával jár el.

(3) Az állandó képviselői jogosultság megszűnését valamint a 4. § (2) bekezdésében meghatározott adatokban történt változást az erre okot adó körülmény bekövetkeztét követő három munkanapon belül a közjegyzőnél kell bejelenteni. A bejelentést – ha az a képviselőtől vagy a képviselőtől származik – a közjegyző a 4. § rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával rögzíti a hitelbiztosítéki rendszerben, amelynek kialakítása során biztosítani kell, hogy a bejelentés beérkezését követő három munkanapon belül a regisztrált felhasználó képviselői jogosultságára vonatkozó nyilvántartási adat törlése megtörténjen.

(4) A zálogjogosulti bizományos regisztrációjára az (1)-(3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a zálogjogosulti bizományos minőséget meghatalmazás helyett az erre való kijelölést tartalmazó teljes bizonyító erejű magánokirattal vagy közokirattal kell igazolni, és a hitelbiztosítéki rendszerben az említett minőségre vonatkozó adatot kell rögzíteni.

(5) A zálogjogosulti bizományos hitelbiztosítéki nyilatkozattételére e törvény zálogjogosulti nyilatkozatra vonatkozó szabályai az irányadók azzal, hogy a hitelbiztosítéki nyilatkozatban a zálogjogosult adatai helyett a zálogjogosulti bizományos adatait és a zálogjogosulti bizományos minőségre utaló nyilvántartási adatot kell feltüntetni.

6. §

A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy az alkalmas legyen

a) a hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtételére szolgáló elektronikus adatlapok feldolgozására,

b) – a jogszabályban előírt követelmények teljesítése esetén – a hitelbiztosítéki nyilatkozatoknak (módosítások, törlések) a nyilvántartásban való rögzítésére,

c) – a jogszabályban előírt feltételek bekövetkezése esetén – rendszerüzenetek előállítására és azoknak – a 23. § szerinti lekérdezés esetét kivéve – a felhasználóként azonosított személyek részére történő megjelenítésére, valamint

d) a rendszert érintő események naplózására.

3. A hitelbiztosítéki nyilatkozat megtétele

7. §

(1) A hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználója a hitelbiztosítéki rendszer felületén az erre szolgáló elektronikus adatlap (a továbbiakban: adatlap) kitöltésével és a hitelbiztosítéki rendszerbe történő továbbításával a következő hitelbiztosítéki nyilatkozatokat teheti meg:

a) zálogjogosulti nyilatkozat,

- b)* zálogkötelezetti nyilatkozat,
- c)* eladói nyilatkozat tulajdonjog fenntartással történő eladásról,
- d)* faktori nyilatkozat,
- e)* lízingbeadói nyilatkozat.

(2) A regisztrált felhasználó hitelbiztosítéki nyilatkozatát annak megtételekor minősített elektronikus aláírással és időbélyeggel látja el. Ennek során kizárólag olyan aláírás létrehozó adat használható, amelyet a 4.§ (2) bekezdése szerinti adatokat tartalmazó kérelem aláírása során használtak, feltéve hogy az űrlapon így elhelyezett elektronikus aláírás a regisztrált felhasználó személyes adataival a 4. § (4) bekezdése szerint összerendelésre került.

(3) A hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételekor a nyilatkozatot tevőnek költségtérítést kell fizetnie a MOKK részére. A nyilatkozat akkor tekinthető hatályosan megtettnek, ha a költségtérítés összegét a MOKK javára egy összegben maradéktalanul megfizették, vagy azt a MOKK e célra szolgáló számláján jóváírták.

(4) A hitelbiztosítéki nyilatkozatok bejegyzésre, törlésre, módosításra, továbbá az ezekhez való hozzájárulásra, illetve a zálogjogi bejegyzés fenntartására irányulhatnak.

8. §

(1) A hitelbiztosítéki nyilatkozat a nyilvántartásban való rögzítés céljából – a 7. § (3) bekezdés szerinti költségtérítés megfizetésével – megtehető bármely közjegyző előtt is.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtétele céljából előtte megjelenő nyilatkozattevőt a közjegyző a 4. § (4)–(6) bekezdésében foglaltak szerint a hitelbiztosítéki rendszer felhasználójaként regisztrálja, majd annak hitelbiztosítéki nyilatkozatát a Kjtv. 175. § (1) bekezdésének alkalmazásával – hivatali elektronikus aláírásával ellátva – a 7. §-ban előírtak szerint rögzíti a nyilvántartásban.

9. §

A zálogszerződést, tulajdonjog fenntartással történő eladást, faktoring szerződést vagy lízingszerződést

- a)* közokiratba foglaló közjegyző, vagy
- b)* ellenjegyző ügyvéd – ha a szerződő felek ezzel is meghatalmazták és a felek képviselőjében regisztrált felhasználóként jár el, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 27/B. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglalt ellenőrzést követően

a szerződés alapján megtett hitelbiztosítéki nyilatkozatot, illetve az annak alapján nyilvántartandó adatokat a 7. § alkalmazásával rögzíti a nyilvántartásban.

4. Zálogkötelezetti nyilatkozat

10. §

(1) A zálogkötelezett zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozata tartalmazza:

a) a zálogkötelezett és a zálogjogosult

1. természetes személy esetén: családi és utónevét, születési családi és utónevét, anyja nevét, születési idejét, lakcímét,

2. jogi személy esetén: elnevezését, székhelyét és azonosító adatait (cégjegyzékszámát, adószámát vagy ezek hiányában egyéb nyilvántartási számát);

b) a jogi személy zálogkötelezett képviselőjében eljáró természetes személynek az *a)* 1. pontban megjelölt adatait;

c) a zálogtárgy megjelölését, gépjármű egyedileg történő elzálogosítása esetén annak egyedi azonosítóját (alvázszámát);

d) a zálogkötelezett döntése szerint azt az összeget, amelynek erejéig a zálogtárgy a kielégítésre fedezetet biztosít.

(2) Az (1) bekezdés *c)* pontja alkalmazásában gépjárműnek minősül a közúti közlekedésre vonatkozó szabályok szerinti gépjármű, továbbá az egyedi azonosítóval (alvázszámmal) ellátott mezőgazdasági vontató és lassú jármű.

(3) Ha az adatlapon továbbított adatok megfelelnek az (1) bekezdésben foglaltaknak, és eleget tesznek a hitelbiztosítéki rendszer további alakszerűségi követelményeinek, azok a nyilvántartásban rögzítésre kerülnek, és erről a nyilatkozattevő rendszerüzenetben kap értesítést. Ha az adatlap nem felel meg ezeknek az előírásoknak, úgy erről a nyilatkozattevő ugyancsak rendszerüzenetben értesül.

(4) A felhasználói regisztrációval rendelkező zálogjogosultat a hitelbiztosítéki rendszer útján rendszerüzenetben kell értesíteni arról, hogy a nyilvántartásban javára szóló zálogkötelezetti nyilatkozatot rögzítettek.

11. §

(1) A hitelbiztosítéki rendszer útján rendszerüzenetben kell értesíteni a zálogjogosultat arról, hogy a hitelbiztosítéki rendszerbe a zálogjogi bejegyzés törlésére irányuló zálogkötelezetti nyilatkozat érkezett, amelyhez hozzájáruló vagy a zálogjogi bejegyzés fenntartására irányuló zálogjogosulti nyilatkozatot tehet.

(2) Ha a zálogjogosult az (1) bekezdés szerinti rendszerüzenet elérhetővé tételétől számított 30 napon belül – ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanapon – az erre szolgáló adatlapon hozzájáruló zálogjogosulti nyilatkozatot tesz, e nyilatkozatának beérkezésével a törölni kért zálogjogi bejegyzést a hitelbiztosítéki rendszer útján törölni kell a nyilvántartásból.

(3) Ha a (2) bekezdésben írt határidőn belül a zálogjogosult az erre szolgáló adatlapon nem tesz a zálogjogi bejegyzés fenntartására irányuló nyilatkozatot, a törölni kért zálogjogosulti bejegyzést a nyilatkozattételre nyitva álló határidő utolsó napját követő napon kell törölni a

nyilvántartásból. A törlésről a zálogjogosult és zálogkötelezett rendszerüzenetben kap értesítést.

(4) Ha a zálogjogosult a (2) bekezdésben írt határidőn belül a zálogjogi bejegyzés fenntartására irányuló nyilatkozatot tesz, a zálogkötelezett rendszerüzenetben erről kap értesítést.

12. §

(1) Zálogjog ranghelyének előzetes biztosítására irányuló zálogkötelezetti nyilatkozatot a valamely vagyontárgyát elzálogosítani kívánó tulajdonos az erre szolgáló adatlapon a zálogjog bejegyzésére irányuló zálogkötelezetti nyilatkozatban foglalt adatokkal [10. § (1) bekezdés *a*)-*c*) pont] és annak az összegnek a megjelölésével tehet, amelynek erejéig a vagyontárgyon zálogjogot kíván alapítani. A kedvezményezettként megjelölt zálogjogosult személyét és adatait csak akkor kell feltüntetni az adatlapon, ha a vagyontárgyat a tulajdonos az előzetesen biztosítandó ranghelyen egy meghatározott személy javára kívánja megterhelni.

(2) A zálogkötelezetti nyilatkozat alapján a ranghely a hitelbiztosítéki rendszer útján a nyilvántartásban rögzítésre kerül, és erről a nyilatkozattevő, valamint az adatlapon kedvezményezettként feltüntetett zálogjogosult rendszerüzenetben kap értesítést.

(3) A biztosított ranghelyen a hitelbiztosítéki nyilatkozatokra vonatkozó szabályok szerint tehető zálogjog bejegyzésére irányuló zálogkötelezetti vagy zálogjogosulti nyilatkozat, azzal azonban, hogy – ha a zálogkötelezett kedvezményezettet is megjelölt – zálogjogosulti nyilatkozatot csak a kedvezményezettként megjelölt zálogjogosult tehet.

5. Zálogjogosulti nyilatkozat

13. §

(1) A zálogjogosult zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozatának a 10. § (1) bekezdésében foglalt adatokat kell tartalmaznia, azzal, hogy a 10. § (1) bekezdés 2. pont *d*) alpontjában a zálogkötelezett alatt a zálogjogosultat kell érteni.

(2) A zálogkötelezett a zálogjogosulti nyilatkozat beérkezéséről rendszerüzenetben értesül azzal, hogy ahhoz hozzájáruló zálogkötelezetti nyilatkozatot tehet.

(3) A zálogkötelezett hozzájáruló nyilatkozatának beérkezéséig – de legfeljebb három hónapig – a hitelbiztosítéki rendszernek a zálogjogosulti nyilatkozatot tárolnia kell.

(4) A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy ha a zálogkötelezett hozzájáruló nyilatkozata beérkezik, úgy az a zálogjogosulti nyilatkozatot rögzítse a nyilvántartásban, és erről mind a zálogjogosultat, mind pedig a zálogkötelezettet rendszerüzenetben értesítse.

14. §

A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy az a zálogjogi bejegyzés törlésére irányuló zálogjogosulti nyilatkozat alapján a törölni kért bejegyzést a nyilvántartásból törölje, és erről a nyilatkozattevőt, valamint a zálogkötelezettet rendszerüzenetben értesítse.

6. Eladói nyilatkozat tulajdonjog fenntartással történő eladásról

15. §

(1) A vagyontárgy eladója a tulajdonjog-fenntartás bejegyzésére vonatkozó hitelbiztosítéki nyilatkozatát az erre szolgáló adatlapon köteles megtenni.

(2) Az adatlapon a tulajdonjog-fenntartást az ennek tényére való utalás mellett a vagyontárgyra, az eladóra és a vevőre vonatkozó adatokkal együtt a 10. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjában foglaltaknak megfelelően kell feltüntetni azzal, hogy a zálogtárgy alatt a vagyontárgyat, a zálogjogosult alatt az eladót, a zálogkötelezett alatt pedig a vevőt kell érteni.

(3) Az eladó tulajdonjog-fenntartásra vonatkozó hitelbiztosítéki nyilatkozatát annak megtételével egyidejűleg a hitelbiztosítéki rendszer útján úgy kell rögzíteni a nyilvántartásban, hogy ennek megtörténtéről a nyilatkozattevő és a felhasználóként regisztrált vevő rendszerüzenetben kapjon értesítést.

16. §

A tulajdonjog-fenntartás bejegyzésére vonatkozó eladói nyilatkozatnak a nyilvántartásból való törlésére a zálogkötelezett vagy a zálogjogosult zálogjogi bejegyzés törlésére irányuló nyilatkozatára és e bejegyzés törlésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a zálogjogosult alatt az eladót, a zálogkötelezett alatt pedig a vevőt kell érteni.

7. Faktori nyilatkozat

17. §

A faktori nyilatkozatra, annak a nyilvántartásban való rögzítésére és törlésére a tulajdonjog-fenntartásra irányuló eladói nyilatkozatra, annak a nyilvántartásban való rögzítésére és törlésére vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vagyontárgy alatt a faktorra engedményezett követelést, az eladó alatt a faktort, a vevő alatt pedig az adóst kell érteni.

8. Lízingbeadói nyilatkozat

18. §

A lízingbeadói nyilatkozatra, annak a nyilvántartásban való rögzítésére és törlésére a tulajdonjog-fenntartásra irányuló eladói nyilatkozatra, annak a nyilvántartásban való rögzítésére és törlésére vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vagyontárgy alatt a lízingbe adott vagyontárgyat, az eladó alatt a lízingbeadót, a vevő alatt pedig a lízingbevevőt kell érteni.

9. Hitelbiztosítéki nyilatkozat módosítása

19. §

(1) A nyilvántartásban rögzített hitelbiztosítéki nyilatkozatok módosítására a zálogjogosult zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozatára, annak a nyilvántartásban való rögzítésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(2) Ha a módosítással érintett zálogjogi bejegyzést követő ranghelyen további zálogjogi bejegyzések állnak, e bejegyzések szerinti zálogjogosultak tekintetében az olyan módosítás, amely a zálogjoggal biztosított követeléseik kielégítését hátrányosabbá teszi, a hozzájárulásukkal válik hatályossá.

(3) A (2) bekezdésben írt esetben a bejegyzést módosító nyilatkozat nyilvántartásba történő rögzítése – az (1) bekezdésben írt feltételek teljesítése mellett – attól tehető függővé, hogy ahhoz a hitelbiztosítéki rendszer útján a módosítással érintett zálogjogi bejegyzést követő ranghelyen álló zálogjogok jogosultjai hozzájárulnak. A módosításhoz való hozzájáruló hitelbiztosítéki nyilatkozatra a zálogkötelezetti hozzájáruló nyilatkozatra, és annak a nyilvántartásban való rögzítésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(4) Ranghely-szerződés esetén a megváltoztatott ranghely bejegyzésére az (1)–(3) bekezdés rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ilyen hitelbiztosítéki nyilatkozat bejegyzéséhez a nyilatkozattevőn kívüli összes érintett ranghelyen bejegyzett zálogjogosult hozzájáruló nyilatkozata szükséges.

10. A hitelbiztosítéki nyilatkozat nyilvántartásban való rögzítésének feltüntetése

20. §

A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy az adott nyilatkozat adatai mellett automatikusan feltüntesse:

- a) a hitelbiztosítéki nyilatkozat nyilvántartásban történő rögzítésének időpontját,*
- b) a bejegyzés sorszámát (nyilvántartási azonosítóját), továbbá*
- c) azt, ha a nyilatkozatot az annak alapjául szolgáló szerződést közokiratba foglaló közjegyző, vagy a szerződést ellenjegyző ügyvéd rögzítette a nyilvántartásban.*

11. Hitelbiztosítéki nyilatkozat törlését elrendelő bírósági határozat végrehajtása

21. §

(1) A bírósági végrehajtó a hitelbiztosítéki nyilatkozat törlésére irányuló végrehajtás során a hitelbiztosítéki rendszer felületén, az erre szolgáló adatlapon megtett, hivatali elektronikus aláírásával és időbélyegzővel ellátott törlési nyilatkozattal intézkedik a határozat végrehajtásáról.

(2) A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy az a végrehajtó törlési nyilatkozata alapján a hitelbiztosítéki nyilatkozatot a nyilvántartásból törölje.

12. Változás a felek személyében

22. §

(1) A zálogjogosult vagy a zálogkötelezett halála, illetve megszűnése esetén a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételére jogosult jogutódlásának (a jogutód személyének) a nyilvántartásban való átvezetéséről a közjegyző határoz.

(2) Ha a zálogjogosult személye nem az (1) bekezdésben meghatározott okból változik, a zálogjogosult személyében bekövetkezett változást mind a bejegyzett, mind pedig az új zálogjogosult – a hitelbiztosítéki rendszer felületén az erre szolgáló elektronikus adatlap kitöltésével és a hitelbiztosítéki rendszerbe történő továbbításával – bejelentheti. Ha azonban a változást az új zálogjogosult jelenti be, nyilatkozatát a bejegyzett zálogjogosult hozzájáruló nyilatkozatának beérkezéséig – de legfeljebb három hónapig – a hitelbiztosítéki rendszernek tárolnia kell.

(3) A (2) bekezdésben foglalt rendelkezést kell alkalmazni, ha a különvált zálogjog jogosultját kell a nyilvántartásban feltüntetni. Ebben az esetben az új zálogjogosult alatt a különvált zálogjog jogosultját kell érteni.

(4) Ha a zálogkötelezett személye nem az (1) bekezdésben meghatározott okból változik, a bejegyzett zálogkötelezett a hitelbiztosítéki rendszer felületén az erre szolgáló elektronikus adatlap kitöltésével és a hitelbiztosítéki rendszerbe történő továbbításával jelentheti be a változást. Az új zálogkötelezett és a zálogjogosult hozzájáruló nyilatkozatának beérkezéséig – de legfeljebb három hónapig – a hitelbiztosítéki rendszernek a nyilatkozatot tárolnia kell. Ha a változást az új zálogkötelezett jelenti be, e rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az új zálogkötelezett bejelentésének a nyilvántartásban való rögzítéséhez csak a zálogjogosult hozzájáruló nyilatkozatára van szükség.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt nyilatkozatokat is csak a hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználója teheti meg, és csak abban az esetben, ha a nyilatkozattal érintett személy is a hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználója; e személyek felhasználói regisztrációjára e törvény rendelkezései az irányadók.

13. Betekintés a hitelbiztosítéki nyilvántartásba

23. §

(1) A nyilvántartásnak meg kell felelnie annak a követelménynek, hogy a zálogkötelezett (vevő, adós, lízingbevevő) személye szerint nyilvántartott adatokba – kivéve az érintett magánszemély anyja nevét és a lakcímadatot – a hitelbiztosítéki rendszer erre szolgáló felületén bárki, azonosítás nélkül betekinthesse a zálogkötelezett következő adatainak megadásával:

- a)* természetes személy neve, anyja neve és születési időpontja,
- b)* cégjegyzékbe bejegyzett szervezet elnevezése, adószáma, cégjegyzékszám, egyéb szervezet elnevezése, adószáma, nyilvántartási száma.

(2) A zálogjogi bejegyzés (1) bekezdés szerint lekérdezhető adatait a zálogjogi bejegyzés nyilvántartási azonosítóját vagy a zálogjoggal terhelt gépjármű egyedi azonosító adatát megadó lekérdezőnek is hozzáférhetővé kell tenni.

24. §

(1) A hitelbiztosítéki rendszer nyilvántartásban nem szereplő adatairól közigazgatási hatóság, közigazgatási szerv, bíróság, bírósági végrehajtó, ügyész, nyomozó hatóság, terrorizmust elhárító szerv, nemzetbiztonsági szolgálat, továbbá a közjegyző tevékenységének szakmai felügyeletét ellátó szerv (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) a MOKK-tól jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton adatot igényelhet. A hitelbiztosítéki rendszer nyilvántartásban szereplő adatairól a közfeladatot ellátó szerv adatot akkor igényelhet, ha ahhoz a hitelbiztosítéki rendszer regisztrált felhasználójaként nem férhet hozzá.

(2) Az adatigénylés megkezdésekor az annak alapjául szolgáló ügy tárgyát és számát, az igényelt adat tekintetében az adatigénylőt az ügy elbírálásához, továbbá jogosultság, illetve kötelezettség fennállásának ellenőrzéséhez az adatkezelésre feljogosító törvényi rendelkezést, valamint az adott személy beazonosításához szükséges valamennyi adatot elektronikus úton a MOKK rendszere számára rendelkezésre kell bocsátani.

(3) Ha az adatigénylés nem felel meg az (1) és (2) bekezdésben rögzített követelményeknek, a MOKK az adatigénylés teljesítését elutasítja.

25. §

(1) A hitelbiztosítéki rendszer erre szolgáló felületének azt is biztosítania kell, hogy bárki, azonosítás nélkül lekérdezés útján tájékozódhasson arról, hogy

- a)* a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 262. § (2) bekezdése szerinti zálogjogi nyilvántartás, ide nem értve a *b)* pont szerinti zálogjogi nyilvántartást (a továbbiakban: 1. zálogjogi nyilvántartás) a zálogkötelezett személye szerint nyilvántartott olyan zálogjogi bejegyzést, amelyet még nem töröltek;

b) a Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 48/A. §-a szerinti egyedi azonosításra kétséget kizáróan alkalmas ingó dolgot terhelő zálogjog nyilvántartása (a továbbiakban: 2. zálogjogi nyilvántartás) tartalmaz-e a zálogkötelezettet érintő adatot.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja esetében a lekérdező választása szerint megismerhetők – az érintett anyja nevének és lakcímadatának kivételével – a zálogkötelezettre és a zálogjogosultra, valamint a zálogtárgyra vonatkozó adatok, ez utóbbi tekintetében pedig

- a) a lekérdezés napján fennálló bejegyzések,
- b) az a) pont szerinti bejegyzések a már törölt bejegyzésekkel együtt,
- c) a lekérdezőt megelőző bármely időpontban fennálló bejegyzések,
- d) a c) pont szerinti bejegyzések az adott időpontban már törölt bejegyzésekkel együtt.

(3) Az e § szerinti lekérdezés a zálogkötelezett következő adatainak megadásával történhet:

- a) a természetes személy születési neve és születési időpontja, szervezet elnevezése, adószáma, cégjegyzékszám, egyéb szervezet nyilvántartási száma vagy
- b) a zálogkötelezett nyilvántartási azonosítója, illetve a zálogjoggal terhelt gépjárművének azonosítója.

(4) Nem tekinthető jóhiszeműnek az a jogszerző, aki a zálogjoggal terhelt gépjármű azonosítója alapján a nyilvántartásba történő betekintéssel a gépjármű elzálogosításáról tudomást szerezhetett volna.

14. A nyilvántartás adatainak kezelése

26. §

- (1) A nyilvántartás adatait a MOKK kezeli.
- (2) A nyilvántartás 4. és 5. §-ban meghatározott adatainak kezelésére a közjegyző is jogosult.
- (3) A MOKK az adatkezelés során köteles gondoskodni az adatok biztonságáról.

27. §

(1) Ha a hitelbiztosítéki nyilatkozatnak a nyilvántartásban történő rögzítését követően 20 év eltelt a nyilatkozat tartalmát érintő újabb hitelbiztosítéki nyilatkozat nyilvántartásban történő rögzítése nélkül, a hitelbiztosítéki nyilatkozatot törölni kell a nyilvántartásból. Három hónap elteltével a hitelbiztosítéki rendszerből törölni kell azokat a tárolt hitelbiztosítéki nyilatkozatokat, amelyek a nyilvántartásban csak az ellenérdekű fél hozzájárulásával válnak rögzíthetővé.

(2) A hitelbiztosítéki rendszert úgy kell kialakítani, hogy az (1) bekezdésben foglalt határidő lejártát megelőző harminc, a három hónapos határidő esetén pedig öt nappal

rendszerüzenetben értesítse a hitelbiztosítéki nyilatkozatot tevő felhasználót a határidő lejáratától és annak jogkövetkezményeiről.

(3) A hitelbiztosítéki nyilatkozatot a nyilatkozatot tevő a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételére vonatkozó szabályok szerint megújíthatja.

15. A hitelbiztosítéki rendszerben végzett műveletekre vonatkozó egyéb rendelkezések

28. §

A hitelbiztosítéki nyilatkozat elektronikus megtételére, valamint a nyilvántartás adattartalmának lekérdezésére irányuló műveletek és technikai eszközök jogszerű alkalmazását vélelmezni kell.

29. §

A hitelbiztosítéki rendszer rendszerüzenetének a felhasználó számára való hozzáférhetővé tételének, illetve megjelenítésének időpontja tekintetében – kétség esetén – a MOKK által, a rendszerben tárolt adatok alapján közölt időpont az irányadó.

16. Felhatalmazó és átmeneti rendelkezések

30. §

Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza

a) a hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtételére és bírósági végrehajtás útján történő törlésére, valamint, a regisztrált felhasználók személyében bekövetkezett változás bejelentésére szolgáló elektronikus adatlapok adattartalmát,

b) a hitelbiztosítéki rendszer működtetésére, a nyilvántartásból való lekérdezésre és a közfeladatot ellátó szervek elektronikus úton történő adatigénylésére vonatkozó részletes szabályokat,

c) a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételéért fizetendő költségtérítés összegére és megfizetésére vonatkozó szabályokat.

31. §

(1) Az 1. és 2. zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogok esetében a bejegyzés módosítására és törlésére, a nyilvántartásban foglalt adatok kezelésére és – az e törvény szerinti lekérdezés biztosításán túl – a nyilvántartásból történő adatszolgáltatásra e törvény hatályba lépését követően is a 2014. március 15-e előtt hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

(2) A MOKK köteles biztosítani, hogy az (1) bekezdés szerinti zálogjogi nyilvántartásokban őrzött adatok e törvény rendelkezéseinek megfelelően lekérdezhetőek legyenek a nyilvántartás lekérdezésre szolgáló internetes felületén.

17. Hatályba lépés

32. §

Ez a törvény 2014. március 15-én lép hatályba.

18. Módosuló törvények

33. §

A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 54. § (1) bekezdés *e*) pontjában a „zálogjogi nyilvántartást” szövegrész helyébe a „zálogjogi, illetve a hitelbiztosítéki nyilvántartást” szöveg lép.

a helyébe a következő rendelkezés lép:

34. §

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 84. § (2) bekezdés *t*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A rendőrség a törvényben meghatározott feladatai teljesítése érdekében térítés nélkül adatot kérhet az alábbi nyilvántartásokból:]

„*t*) a közjegyzői zálogjogi nyilvántartásból és a hitelbiztosítéki nyilvántartásból,”

35. §

(1) A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 47. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A végrehajtó az (1) bekezdésben megjelölt eljárása során megkeresheti az adósra és vagyonára vonatkozó adatokat kezelő hatóságokat, szervezeteket, így különösen a rendőrséget, a gépjárműveket nyilvántartó hatóságot, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartó szervezetet, a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalát (a továbbiakban: járási hivatal), nyugdíjbiztosítási igazgatási szervet, az egészségbiztosítási szervet, adóhatóságot, cégbíróságot, pénzforgalmi szolgáltatókat, befektetési szolgáltatókat, ingatlanügyi hatóságot, a vízi és légi járművek lajstromát, illetve nyilvántartását vezető szervezetet, a távközlési szervezeteket, az ingó jelzálogjogi nyilvántartást (a továbbiakban: zálogjogi nyilvántartás) vezető és a hitelbiztosítéki nyilvántartást működtető szervezetet, a közjegyzőket, továbbá a kamarát a végrehajtási ügyekről vezetett nyilvántartásba történő betekintés céljából.”

(2) A Vht. 84. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A végrehajtó a végrehajtást kérő kérelmére a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) által működtetett hitelbiztosítéki nyilvántartásba – és erre utaló adat esetén – a MOKK-nál vezetett zálogjogi nyilvántartásba való betekintéssel meggyőződik arról, hogy az adós zálogkötelezettként szerepel-e a nyilvántartásban, továbbá, hogy vagyont, illetőleg valamely vagyontárgyát terheli-e jelzálogjog. Az egyedi azonosításra kétséget kizáróan alkalmas ingó dologként jogszabályban meghatározott vagyontárgy foglalása esetén a végrehajtó hivatalból is köteles a zálogjogi nyilvántartásba való betekintéssel meggyőződni arról, hogy terheli-e jelzálogjog a lefoglalt ingót.”

(3) A Vht. 103/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„103/B. § 2014. március 15 napját megelőzően bejegyzett jelzálogjoggal terhelt ingóság lefoglalása esetén a végrehajtó a foglalási jegyzőkönyv másolatát megküldi a közjegyzőnek, hogy az ingóság lefoglalását jegyezze be a zálogjogi nyilvántartásba, és adjon tájékoztatást az ingóságon fennálló jelzálogjog jogosultjának adatairól.”

(4) A Vht. 114. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A végrehajtó a foglalás után, illetve a lefoglalt vízi, légi jármű lajstromát vezető szervezet 103/A. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatásának kézhezvételét követően haladéktalanul értesíti az ingóság lefoglalásáról azt, akiről valószínűsíthető, hogy a lefoglalt ingóságon zálogjoga áll fenn. Így jár el a végrehajtó a hitelbiztosítéki nyilvántartás és a zálogjogi nyilvántartás adatainak beszerzését követően is.”

36. §

Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény II. Fejezete a 36/O. §-t követően a következő alcímmel és 36/P. §-sal egészül ki:

„A hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyzett jogosult vagy kötelezett jogutódjának megállapítása

36/P. § (1) A hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyzett jogosult, illetve kötelezett halála vagy megszűnése esetén a jogutód, illetve a jogosult vagy kötelezett kérelmére a közjegyző határoz a jogelőd hitelbiztosítéki nyilvántartásból való törléséről és a jogutód személyének a hitelbiztosítéki nyilvántartásban való átvezetéséről.

(3) A kérelemhez csatolni kell

a) természetes személy halála esetén a jogerős teljes hatályú hagyatékátadó (rész-hagyatékátadó) végzést,

b) cégjegyzékbe bejegyzett szervezet esetén a cégmásolatot, melyből megállapítható, hogy a jogelőd jogerősen megszűnt és – szétválással történő megszűnés esetén – a cégirat szétválási szerződés másolatát,

c) a civil és az egyéb cégek nem minősülő szervezetek nyilvántartásában szereplő szervezet esetén a másolatot, melyből megállapítható, hogy a jogelőd jogerősen megszűnt és – szétválással történő megszűnés esetén – a bírósághoz benyújtott szétválási szerződés bíróság által kiadott másolatát,

d) – a b) és c) pont szerinti nyilvántartásban nem szereplő szervezet esetén – a jogutódlásról rendelkező jogerős bírósági, hatósági határozatot vagy a jogutódlást igazoló egyéb iratot.

(4) A (3) bekezdés *a) és b) pontjában* foglalt esetben, ha a szétválás olyan módon történik, hogy a kivált tagok nem új szervezetet hoznak létre, hanem már működő szervezetbe lépnek be tagként, a cégmásolatból, másolatból ennek kell kitűnnie.

(5) Az eljárásban a közjegyző a kérelemhez csatolt iratok alapján dönt, egyebekben az eljárásban bizonyításnak nincs helye.”

37. §

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 118. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A jegyző és a közjegyző az örökhatyó vagyonának megállapítása és a rendelkezésre álló adatok ellenőrzése céljából adatot igényelhet a számítógépes ingatlan-nyilvántartási rendszerből közvetlenül, az egyedi azonosító jellel ellátott (lajstromozott) vagyontárgyak nyilvántartásából és a zálogjogi, valamint a hitelbiztosítéki nyilvántartásból.”

38. §

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 71. § (2) bekezdés 18. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A NAV nyomozó hatósága a bűnüldözési feladatok ellátása érdekében térítés nélkül kérhet adatokat az alábbi nyilvántartásokról:]

„18. a közjegyzői zálogjogi nyilvántartásból és a hitelbiztosítéki nyilvántartásból,”

RÉSZLETES ELŐTERJESZTÉS

A 2014. március 15-én hatályba lépő új Ptk. jelentősen átalakítja a zálogjog szabályozását, e körben az ingó dolgok zálogjogi nyilvántartását is. Az új rendelkezések alapján immár a hitelbiztosítéki nyilvántartás szolgál majd arra, hogy az ingatlanon és a lajstromozott ingókon és a lajstromba vett jogokon kívül más vagyontárgyakon alapított zálogjogokról a nyilvánosság értesülhessen, és ezáltal azok elzálogosítását harmadik személyek is felismerhessék.

Az 1996-ban bevezetett ingójelzálogjog intézményének megteremtése szükségszerűen vetette fel a zálogjogi nyilvántartás létrehozását. Ahhoz ugyanis, hogy valamely, a zálogkötelezett birtokában, használatában és egyébként rendelkezése alatt maradó ingó elzálogosításának ténye harmadik személyek részéről is felismerhető legyen, biztosítani kellett, hogy e tény egy erre a célra szolgáló – harmadik személyek számára is elérhető, megtekinthető – nyilvántartásban megjelenjék, és ezzel az ingók jelzálogjoggal, mint korlátolt dologi joggal való megterhelése ebből a nyilvántartásból megállapítható legyen.

Anyagi jogi feltételek

A szerződő felek részéről a nyilvántartásba való bejegyzés a zálogjog alapításának szükséges feltétele, harmadik személyek irányában pedig annak tanúsítását jelenti, hogy a nyilvántartásban zálogkötelezettként feltüntetett személy valamely vagyontárgyát zálogjog terheli. A nyilvántartásba való bejegyzés joghatása tehát az, hogy a zálogjogosult zálogjoga a bejegyzés által tekinthető megalapítottnak, harmadik személyek pedig a bejegyzést követően kellő alappal nem hivatkozhatnak arra, hogy a bejegyzett zálogjogi terhelésről nem volt tudomásuk, ennek folytán a zálogtárgyra vonatkozó jogszerzésük tehermentesen történt. Ez a funkció, illetve joghatás mind a ma hatályos szabályok szerinti zálogjogi, mind pedig az új Ptk. szerinti hitelbiztosítéki nyilvántartás esetében lényegében azonosnak tekinthető. A zálogjog létrejöttének, illetve megalapításának elengedhetetlen anyagi jogi feltétele mindkét nyilvántartás esetében az abba való bejegyzés, ez utóbbi pedig mindkét nyilvántartás vonatkozásában a terhelés felismerhetőségét biztosítja harmadik személyek számára. Míg azonban a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzés az ingójelzálogjog létrejöttét csak akkor váltja ki, ha a zálogszerződés közjegyzői okiraton alapul, vagyis a zálogjogi nyilvántartásba csak akkor jegyezhető be a zálogjog (és jöhet ezáltal létre), ha az erre irányuló szerződést közjegyzői okiratba foglalják, addig a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való bejegyzésnek ilyen közokirati alakszerűségi előfeltétele nincsen. További különbség az, hogy míg a zálogjogi nyilvántartásba a zálogjogot a közjegyző rögzíti, a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való bejegyzéshez nem szükséges sem a közjegyző, sem más hatóság közreműködése. Az új Ptk. csak az egyszerű magánokirati formában írásba foglalt (5:89. § (6) bek.) zálogszerződést, és erre tekintettel a zálogjognak a megfelelő nyilvántartásba, adott esetben a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való bejegyzését (5:88. § a) pont) követeli meg a zálogjog megalapításának feltételéül.

Az új Ptk. több vonatkozásban is enyhít az ingójelzálogjog keletkezésének, illetve bejegyzésének feltételrendszerén. Egyfelől lehetővé teszi, hogy a „zálogjog” a zálogszerződéssel érintett felek egymás közötti viszonyában a nyilvántartásba való bejegyzés hiányában is érvényesíthető legyen, vagyis a bejegyzés tulajdonképpen csak a zálogjog harmadik személyekkel szembeni hatályosságát biztosítja. Másfelől a nyilvántartásba való bejegyzésnek a zálogszerződés abban az értelemben nem előfeltétele, hogy a bejegyzésre csak és kizárólag a zálogszerződés alapján, mintegy annak felhasználásával kerülhet sor, a zálogszerződés ugyanis nem a bejegyzésnek, hanem a bejegyzett zálogjog érvényesíthetőségének a feltétele.

A nyilvántartásba való bejegyzés

A zálogjogi nyilvántartás és az új Ptk. által bevezetett hitelbiztosítéki nyilvántartás között az egyik leglényegesebb különbség – amint arra fentebb már utaltunk – a nyilvántartás vezetésének módjában van. Amíg ugyanis a zálogjogi nyilvántartást a közjegyzők vezetik, vagyis a nyilvántartásba történő bejegyzés (közjegyzői okirat alapján) közjegyzői közreműködéssel, nemperes eljárás keretében történik, addig a hitelbiztosítéki nyilvántartásba az érintett felek vagy törvényes képviselőik egy internetes felületen, elektronikus úton tett nyilatkozataik által maguk „jegyzik be” a zálogjogot. Ebben az esetben tehát a nyilvántartásba vétel a zálogjog bejegyzésére, törlésére, módosítására irányuló hitelbiztosítéki nyilatkozatoknak az e célra szolgáló elektronikus űrlapon (adatlapon) történő megtételének eredményeként áll elő. Míg a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzés a közjegyző által ellenőrzött formában és módon zajlik, addig a hitelbiztosítéki nyilvántartás esetében ez a törvényi követelményeknek megfelelően működő internetes alkalmazás felhasználásával automatizált keretek között történik, amelynél az új Ptk.-ban megfogalmazott kifejezett jogszabályi követelmény az, hogy a bejegyzésre a megtett zálogjogi nyilatkozat tartalmi vizsgálata nélkül kerüljön sor.

A nyilvántartás tárgyi hatálya

A zálogjogi nyilvántartás csak a nem lajstromozott ingókon alapított jelzálogjogokat és a vagyont terhelő zálogjogot tartalmazza, e nyilvántartásba tehát csak ezek a zálogjogok jegyezhetők be. Ezzel szemben a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyezhető jelzálogjogok köre – eltekintve az új Ptk. által már nem szabályozott vagyont terhelő zálogjogtól és az önálló zálogjogtól – szélesebb, hiszen a nem lajstromozott ingókon kívül a nem lajstromozott jogok, valamint a követelések is csak a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való bejegyzéssel zálogosíthatók el. Ezen túlmenően azonban a hitelbiztosítéki nyilvántartásba kell bejegyezni a tulajdonjog-fenntartással történő eladás, a faktoring szerződés és a lízingszerződés új Ptk.-ban meghatározott adatait is (ez utóbbi szerződésekkel érintett vagyontárgyak köre értelemszerűen azonos azzal a körrel, amely a hitelbiztosítéki nyilvántartásba történő bejegyzéssel zálogosítható el). Ezeket a szerződéseket ugyanis a jogalkotó olyan nevesített, kikötéseit illetően azonban fiduciárius jellegű ügyletnek tekinti, amelyek nem minősülnek ugyan semmisnek az új Ptk. 199. §-a alapján, de amelyek esetében a dologi jogi jogkövetkezmények érvényesülését – mintegy fiduciárius jellegük kompenzálásaként – csak a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való bejegyzéssel, vagyis a szerződéssel érintett vagyontárgyak biztosítéki jellegének nyilvánossá tételével látja biztosíthatónak (új Ptk. 5:112. § (1) bek.). A hitelbiztosítéki nyilvántartás ennek megfelelően olyan zálogjogok és egyéb biztosítéki jogok számára szolgál publikációs instrumentumként, amelyek tárgyát a számos, többnyire fajta és

mennyiség szerint meghatározható, egyedileg jellemzően nem azonosítható ingóságok, követelések és egyéb nem lajstromozott jogok képezik.

A nyilvántartás működése és megismerhetősége

A technika mai színvonalán kétség sem férhet ahhoz, hogy a végesnek nem tekinthető, feldolgozható, felhasználható, elpusztítható, vagy kötelmi jogviszonyból származtatható és ekként megszüntethető, a piaci forgalom tárgyát képező vagyontárgyak elzálogosításának jelzésére szolgáló modern hitelbiztosítéki nyilvántartásnak elektronikusnak, távolról is online módon elérhetőnek kell lennie, úgy a felek nyilvántartásba történő bejegyzéseinek, mint ezek lekérdezésének költségkímélőnek kell lennie és automatizált rendszeren kell alapulnia. Az sem lehet kérdéses, hogy a feleknek mindehhez az elektronikus kommunikáció online eszközeit kell igénybe venniük, akár a nyilvántartásba való adatrögzítést, akár pedig az adatbázisból való lekérdezést kívánják végrehajtani. Mindezt természetesen a biztonságunk azon a szintjén, amely e körben ésszerűen elvárható. Ami a nyilvántartás adatainak megismerhetőségét illeti, az új Ptk. e körben is egyértelműen fogalmaz: „a hitelbiztosítéki nyilvántartás nyilvános, tartalmát az interneten bárki ingyen, személyazonosítás nélkül megtekintheti” (5:112. § (2) bek.). Ennek biztosítása alapvető követelmény, a nyilvántartás rendszeréhez való hozzáférésnek tehát bárki számára térítésmentesen, elektronikus eszközök igénybevételével, de anélkül kell megtörténnie, hogy ehhez (mármint a nyilvántartás lekérdezéséhez) bármi módon azonosítania kellene a személyét.

A hitelbiztosítéki nyilvántartás közhitelessége, rendeltetése

A zálogjogi nyilvántartás közhitelességét kezdettől fogva erőteljes kritika kísérte. A közhitelesség pusztán abban volt ugyanis megragadható, hogy e nyilvántartásba a közjegyző az általa készített közhiteles okirat (közjegyzői okiratba foglalt zálogszerződés) alapján jegyezte be a jelzálogjogot. Ez a tény kellő garanciát biztosított a harmadik személyek számára abban a tekintetben, hogy a felek között zálogszerződés jött létre, mégpedig az abban megjelenő tartalommal. Ez azonban kevés a pozitív irányú közhitelességhez, hiszen a jelzálogjogi bejegyzés nyilvánvalóan nem tanúsította sem azt, hogy az elzálogosított zálogtárgy létezik, sem pedig azt, hogy annak valóban az a személy a tulajdonosa, aki azt a szerződéssel elzálogosította. A zálogjogi nyilvántartás a zálogjogot a zálogkötelezett neve alatt tartja nyilván, nem követi és nem is követheti nyomon az esetleges tulajdonosváltozást, ebből következően a zálogjog fennállását sem, közhitelességről tehát ez utóbbi körben sem beszélhetünk. A felek által elektronikus formájú hitelbiztosítéki nyilatkozattal történő elzálogosításról a zálogjogi nyilvántartásban történőhöz képest még kevésbé mondható el, hogy az bármely vonatkozásban is közhiteles lenne, így a törvényjavaslat tervezete (a továbbiakban: tervezet) a hitelbiztosítéki nyilvántartásról már nem is állítja ezt. E helyett arról rendelkezik, hogy e nyilvántartás pusztán azt van hivatva tanúsítani, hogy a nyilatkozatot tevő a nyilvántartásban rögzített időpontban és a nyilvántartásban szereplő tartalommal hitelbiztosítéki nyilatkozatot tett az erre vonatkozó rendelkezések szerint (T. 1. §). Joggal vonható le tehát az a következtetés, hogy a hitelbiztosítéki nyilvántartás esetében közhitelességről legfeljebb csak negatív értelemben beszélhetünk, mert e nyilvántartás csak annyit kíván és tud tanúsítani, hogy az e nyilvántartásba bejegyzendő más jelzálogjogok, mint amelyről a nyilvántartás szerint nyilatkozatot tettek, nem állnak fenn.

A hitelbiztosítéki nyilvántartás működtetése és ennek alapvető követelményei

A tervezet a hitelbiztosítéki informatikai rendszer működtetését, és ennek eredményeként a hitelbiztosítéki nyilvántartás megvalósítását a Magyar Országos Közjegyzői Kamarára (a továbbiakban: MOKK) bízta (T. 2. §), amely köztestületnek másfél évtizedes gyakorlati tapasztalatai vannak a zálogjogi nyilvántartások működtetésének területén. E nyilvántartás ugyan nem közhiteles hatósági nyilvántartás, ám a működtetésének zavartalan biztosítása olyan közfeladatnak tekinthető, amit nem lenne szerencsés piaci szolgáltatóra bízni, ugyanakkor nem szólnak érvek amellett sem, hogy e feladatot adatbiztonsági vagy más okból az állami szervezetrendszer valamely egységének kellene ellátnia. Mindemellett a MOKK által működtetett zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjogok az új Ptk. hatályba lépését követően is – törlésükig – tovább élnek, e zálogjogokkal kapcsolatos további jogcselekmények így e nyilvántartás használatát igénylik. Ezért az előterjesztő hangsúlyos szempontként értékelte azt a körülményt, hogy a zálogjoggal kapcsolatos nyilvántartási adatok lehetőség szerint egy adott szervezet keretein belül, egy adott szervezet által működtetett informatikai infrastruktúra körében maradjanak, a hitelbiztosítéki nyilvántartás ezen infrastruktúra továbbfejlesztésével valósulhasson meg, és – költséghatékonysági, továbbá időszerűségi okokból – lehetőség szerint elkerülhető legyen különböző szervezetek és azok eszközei közötti adatátadás (az adatok migrálása).

A nyilvántartás igénybevételének időszakát a tervezet csak a munkanapokon 12 órán keresztül biztosítja, feleslegesnek tűnik ugyanis annak üzemeltetése olyan időszakban is, amikor azt vélhetően nem, vagy csak egészen elenyésző mértékben vennék igénybe. A tervezet rendelkezik a karbantartás vagy üzemzavar miatti üzemszünet esetén teljesítendő követelményekről, illetve arról, hogy a törvényben meghatározott határidők számítására az üzemszünetnek milyen kihatása van (T. 3. §).

Felhasználói regisztráció

A hitelbiztosítéki nyilvántartás automatikusan működő rendszerében két ponton válik szükségessé emberi beavatkozás, egyfelől a felhasználóként való regisztráció, másfelől pedig a nyilatkozattételre jogosult személyek tekintetében bekövetkező jogutódlásnak a nyilvántartáson való átvezetése során. E feladatok elvégzését a tervezet értelemszerűen a közjegyzők jogkörébe utalja, akik a személyazonosság ellenőrzésére irányuló tevékenység elvégzéséhez kellő törvényi felhatalmazással és eszközökkel rendelkeznek. A regisztrált felhasználók az elektronikus rendszerben tett nyilatkozataik megtételéről, illetve azoknak a hitelbiztosítéki rendszerben vagy a nyilvántartásban történő rögzítéséről rendszerüzenetben kapnak tájékoztatást, így a regisztrált felhasználók körében a szükséges kommunikáció egyszerűnek és biztonságosnak tekinthető.

Abban kérdésben, hogy a hitelbiztosítéki nyilatkozatok nem regisztrált felhasználóval szemben is megtehetőek-e, többféle megoldás is elképzelhető volt:

- a) a nyilatkozatot a rendszer tárolja, és amikor a címzett regisztrált felhasználóvá válik, hozzáférhet és reagálhat a nyilatkozatra;
- b) a rendszer csak a már regisztrált felhasználóval szemben engedi meg a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételét;

c) a rendszeren kívülre is küldhető üzenet (pl. e-mail formájában) elektronikus úton regisztrált felhasználó számára, hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételére azonban az ilyen regisztráció még nem jogosítana.

Az a) változat hátránya, hogy várakozó nyilatkozatokkal töltené fel a rendszert, a b) változaté pedig, hogy a nyilvántartás működéséhez szükséges kommunikációt csak viszonylag szűkebb körben biztosítaná, a c) változat alaposabb megfontolást kíván, mert az előbbieknél kevésbé biztonságos és nagyobb a hibás működés esélye. Az előterjesztő a három lehetséges konstrukció közül a b) változatot preferálta, mert az, hogy csak regisztrált felhasználók között lehetséges a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtétele (T. 4. § (1) bek.) egyidejűleg szolgálja a biztonságos, gyors és zavarmentes kommunikáció lehetőségét. Az a körülmény, hogy a rendszer számára ismeretlen, adott esetben kitalált személlyel szemben (javára vagy terhére) nem lehet nyilatkozatot tenni, megóvja a hitelbiztosítéki rendszert olyan fiktív nyilatkozatok tömegétől, amely az informatikai biztonságot veszélyeztetheti, sőt akár a rendszer összeomlását is eredményezheti.

A tervezet a regisztráció körében ugyan ennek elektronikus levélben történő kezdeményezését írja elő, a sikeres regisztráció érvényesítéséhez azonban a közjegyző előtt való azonossági nyilatkozat megtétele szükséges. A tervezet lehetővé teszi az állandó képviselőként való regisztrációt is, rendelkezik továbbá a regisztráció megszüntetésének lehetőségéről is. Ez utóbbit a zálogjogosultként vagy zálogkötelezettként regisztrált felhasználó számára, akkor teszi lehetővé, ha a hitelbiztosítéki nyilvántartásban már nem szerepel olyan „élő” hitelbiztosítéki nyilatkozat, amelyben érintett, ellenkező esetben ugyanis törlési nyilatkozat tételére egyik fél részéről sem lenne mód. Végül a tervezet a zálogjogosulti bizományos regisztrációjára vonatkozó speciális szabályokat is megállapítja: a szükséges eltéréssel az állandó képviselői regisztráció szabályozását véve alapul (T. 5. §).

A hitelbiztosítéki rendszerrel kapcsolatos alapkövetelmények

A tervezet a hitelbiztosítéki rendszerrel szemben támasztott fő követelményként (amit az egyes részletszabályokban további követelmények kimondása követ) előírja, hogy annak automatizált módon alkalmasnak kell lennie a hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtételére szolgáló elektronikus adatlapok feldolgozására, a nyilvántartásban való rögzítésére, a rendszerüzenetek generálására és megjelenítésére, valamint a rendszert érintő események naplózására (T. 6. §).

A hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtétele

A hitelbiztosítéki nyilvántartásba történő bejegyzés lényegében a felek nyilatkozatai alapján történik. Az új Ptk. 5:114. §-a írja le azt az eljárást, amelynek eredményeként például a zálogjog bejegyzésére történhet. Így zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozatot az internetes nyilvántartás felületén elektronikus formában az erre szolgáló úrlapon (a tervezet elnevezése szerint: elektronikus adatlapon) mind a zálogjogosult, mind pedig a zálogkötelezett tehet, az utóbbi egyoldalú nyilatkozattal is. Ha a zálogjogosult nyilatkozik, úgy az ő nyilatkozatához a zálogkötelezett hozzájárulása szükséges. Fordított a helyzet akkor, ha a nyilvántartási felületen már rögzített hitelbiztosítéki nyilatkozat törléséről van szó. Ebben az esetben a zálogjogosult tehet egyoldalú törlésre irányuló nyilatkozatot, és a zálogkötelezett törlési nyilatkozatához kell a zálogjogosult hozzájárulása, azzal a feltétellel azonban, hogy ha

ez utóbbi a zálogkötelezett nyilatkozatától számított 30 napon belül nem tesz a zálogjogi bejegyzést fenntartó nyilatkozatot, úgy a zálogjogi bejegyzést a nyilvántartásból törölni kell (új Ptk. 5:117. § (3) bek. b) pont).

A tervezet e törvényi rendelkezésekhez igazodóan részletezi azokat a szabályokat, amelyek a hitelbiztosítéki nyilatkozatok megtételére irányadóak. Mindenekelőtt felsorolja e nyilatkozatok alaptípusait (zálogjogosulti, zálogkötelezeti, tulajdonjog-fenntartással történő eladási, faktori és végül lízingbeadási nyilatkozat), továbbá megállapítja az ezekre vonatkozó közös rendelkezéseket. Így például azt, hogy a regisztrált felhasználó e nyilatkozatokat a hitelbiztosítéki rendszer felületén az erre szolgáló elektronikus adatlap kitöltésével és a hitelbiztosítéki rendszerbe történő továbbításával teheti meg, ha nyilatkozatát minősített elektronikus aláírással és időbélyeggel látta el. A hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételének tehát nemcsak a felhasználói regisztráció, de a megfelelő elektronikus aláírás is feltétele, ellenkező esetben vitatható lenne, hogy a regisztrált felhasználók közül a nyilatkozatot ki és milyen tartalommal tette meg (T. 7. § (1)-(2) bek.).

Fontos rendelkezés, hogy a hitelbiztosítéki a nyilatkozat akkor tekinthető hatályosan megtettnek, ha a hitelbiztosítéki rendszer szolgáltatásának igénybevételéért járó költségtérítés összegét a MOKK javára egy összegben maradéktalanul megfizették, vagy azt MOKK e célra szolgáló számláján jóváírták (T. 7. § (3) bek.).

A tervezet 8. és 9. §-a a hitelbiztosítéki nyilatkozat megtételének két olyan módját is szabályozza, amelyet azok a személyek vehetnek igénybe, akik maguk nem rendelkeznek az elektronikus aláírás lehetőségével, illetve olyan állandó képviselővel, akik nevükben és helyettük nyilatkozatot tehetnek.

A közjegyző előtt megjelenő fél ugyanis kérheti, hogy hitelbiztosítéki nyilatkozatát a felhasználóként való regisztrációját követően a közjegyző a fél képviseletében eljárva a saját elektronikus aláírásának felhasználásával rögzítse a hitelbiztosítéki rendszerben vagy közvetlenül a nyilvántartásban (T. 8. §).

A zálogszerződést, tulajdonjog-fenntartással történő eladást, faktoring szerződést vagy lízingszerződést közokiratba foglaló közjegyző, illetve e szerződéseket ellenjegyző ügyvéd a felek képviseletében ugyancsak rögzítheti a hitelbiztosítéki nyilvántartásban az általa képviselt felek hitelbiztosítéki nyilatkozatát. Ügyvéd esetén ennek feltétele, hogy az ügyvéd – a nyilvántartásban való rögzítésre is feljogosított – regisztrált meghatalmazottként járjon el, és a felek személyazonosságáról a jogügyletek biztonságának erősítése érdekében bevezetett adatellenőrzés igénybevételével győződjön meg (9. §). A hitelbiztosítéki nyilvántartásban ilyen esetben fel kell tüntetni azt a körülményt is, hogy a nyilatkozatot az annak alapjául szolgáló szerződést közokiratba foglaló közjegyző, vagy a szerződést ellenjegyző ügyvéd rögzítette a nyilvántartásban (T. 20. § c/ pont).

A tervezet 10-18. §-a a hitelbiztosítéki nyilatkozatok alaptípusait követve állapítja meg e nyilatkozatok adattartalmát és a nyilvántartásban való rögzítésükre vonatkozó szabályokat, ide értve nemcsak a bejegyzésre, hanem a törlésre irányuló nyilatkozatok tételére vonatkozó rendelkezéseket is. Az adattartalom a felek azonosítására alkalmas adatain kívül annak a vagyontárgynak a megjelölését foglalja magában, amelyre vonatkozóan a hitelbiztosítéki nyilatkozatot megtették. Minthogy a vagyontárgy megjelölésének módját (egyedileg vagy

körülírással történő meghatározás) a Ptk. szabályozza, és ezt a nyilatkozattevő félre bízva, a tervezet nem tartotta indokoltnak, hogy további szűkítő feltételeket írjon elő. A nyilatkozattevő fél arról is dönthet, hogy a hitelbiztosítéki nyilvántartásban meghatározza azt az összeget is, amelynek erejéig az elzálogosított vagyontárgyból kielégítés kereshető (T. 10. § (1) bek.). A zálogkötelezetti nyilatkozat körében a tervezet külön szabályozza a zálogjog ranghelyének előzetes biztosítására irányuló nyilatkozat megtételét, kimondva, hogy a biztosított ranghelyen a hitelbiztosítéki nyilatkozatokra vonatkozó szabályok szerint tehető zálogjog bejegyzésére irányuló zálogkötelezetti vagy zálogjogosulti nyilatkozat, ez utóbbi esetben természetesen azzal az eltéréssel, hogy ilyen nyilatkozatot csak a kedvezményezettként megjelölt zálogjogosult tehet, ha a ranghelyet előzetesen biztosító nyilatkozatában a zálogkötelezett a kedvezményezettet is megjelölte (T. 12. §).

A faktori és lízingbeadói nyilatkozat nyilvántartásban való rögzítésére és törlésére a tervezet a tulajdonjog-fenntartással történő eladói nyilatkozat rögzítésére vonatkozó szabályok alkalmazását rendeli (T. 17-18. §), mert a tulajdonjog-fenntartás kikötése a zálogjogon kívül megengedett biztosítéki jogok alapvető típusaként alkalmas arra, hogy az utaló szabályozás alapjául szolgáljon. A tulajdonjog-fenntartással történő eladói nyilatkozat törlésére irányadó szabályokat egyébként a tervezet ugyancsak utaló szabály alkalmazásával oldja meg (T. 16. § (3) bek.).

A zálogjogi nyilvántartás rendszerében a közjegyzői közreműködés folytán könnyen megoldhatóak voltak a bírósági határozat alapján elrendelt és a bíróság megkeresése folytán végrehajtandó zálogjogi bejegyzések, ezeket ugyanis a közjegyző vezette be a zálogjogi nyilvántartásba. A hitelbiztosítéki nyilvántartás rendszerében azonban nincs közjegyzői közreműködés, ezért a bírósági határozatok, illetve bírósági megkeresés alapján kötelezően teljesítendő hitelbiztosítéki nyilatkozatok végrehajtásának nincsen gazdája. Arra az esetre, ha a bíróság jogerős határozatával rendelte el valamely törvénysértő hitelbiztosítéki nyilatkozatnak a nyilvántartásból való törlését, és a törlésre irányuló kötelezettségének az erre kötelezett nem tesz eleget, két megoldás kínálkozik:

- a) a bíróság maga hajtja végre a hitelbiztosítéki nyilvántartást érintő jogerős határozatait (pl. a törlést elrendelő határozatának megfelelően a bejegyzett nyilatkozatot maga törli a nyilvántartásból);
- b) a bírósági végrehajtó a végrehajtás során a nyilvántartási rendszer felületén, az erre szolgáló elektronikus adatlap kitöltésével hajtja végre a bírósági döntésben foglaltakat.

Az a) változathoz a bíróságok felhasználóként való regisztrációjára lenne szükség, ami nem lenne szerencsés, ráadásul az ilyen „végrehajtói” feladatok nem is igazán illenek a bírói tevékenység profiljába. A b) változat ezzel szemben különösebb nehézség nélkül megvalósítható; eszerint a hitelbiztosítéki nyilatkozat törlésére irányuló végrehajtás során a bírósági végrehajtónak kell intézkednie a bírósági határozat végrehajtásáról akként, hogy a hitelbiztosítéki rendszer felületén az erre szolgáló adatlapon maga teszi meg a törlési nyilatkozatot, és látja el azt a hivatali elektronikus aláírásával és időbélyegzővel (T. 21. §).

Változások a felek személyében

Külön rendelkezik a tervezet a hitelbiztosítéki nyilatkozatot tevő személyek halála, illetve megszűnése estén a jogutódlás megállapításáról, pontosabban a jogutód személyének a

nyilvántartásban való átvezetéséről. Erről a tervezet szerint a közjegyző nemperes eljárásban határoz (T. 22. §). Az ehhez szükséges különös eljárási szabályokat az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény kiegészítésével a tervezet 36. §-a állapítja meg. A felek személyében azonban nemcsak általános jogutódlás következhet be. Egyedi vagy különös jogutódlás (singularis successio) esetén, amikor a zálogjogosult, illetve a zálogkötelezett személyében pusztán a zálogtárgyra vonatkozó jogok, illetve kötelezettségek jogügylettel való átszállása következtében történik változás (mert például a követelés átruházása folytán a zálogjog átszáll a követelés új jogosultjára, vagy a zálogkötelezett elidegeníti a zálogjoggal terhelt vagyontárgyat, és annak új tulajdonosa válik zálogkötelezetté), a jogutódlás bejelentéséről a feleknek kell gondoskodniuk. Ezekben az esetekben a jogutódlás bekövetkezése a felek jogügyletén alapul, indokolt ezért, hogy az ekként bekövetkező változást ők maguk rögzítsék a hitelbiztosítéki nyilvántartásban, vagy tegyék meg az ehhez szükséges nyilatkozatokat a hitelbiztosítéki rendszerben. Ez a helyzet lényegében a zálogszerződés módosításához hasonlít, hiszen valamelyik fél helyébe egy másik fél lép a zálogjogi jogviszonyban. Ezekben az esetekben a tervezet abból indul ki, hogy ha a bejegyzett zálogjogosult tesz nyilatkozatot, úgy ahhoz az új zálogjogosultnak nem kell hozzájárulnia, hiszen ezáltal jogot szerez, ha azonban az új zálogjogosult nyilatkozik a jogutódlásról, a bejegyzett zálogjogosultnak ehhez hozzá kell járulnia, hiszen jogosultsága a nyilvántartásból törlésre kerül. Hasonló lesz a helyzet ahhoz, mint amikor a zálogkötelezett tesz a zálogjogi bejegyzés törlésére irányuló nyilatkozatot. A zálogkötelezett személyében beálló változás esetén a bejegyzett zálogkötelezett bejelentése mind az új zálogkötelezett, mind pedig a zálogjogosult hozzájárulását igényli ahhoz, hogy az a hitelbiztosítéki nyilvántartásban rögzítésre kerüljön. Ha azonban az új zálogkötelezett jelenti be a változást, értelemszerűen csak a zálogjogosultnak kell nyilatkoznia, hiszen ez egyidejűleg a bejegyzett zálogkötelezett nyilvántartásból való törlését jelenti.

A nyilvántartásba való betekintés, adatlekérdezés

A nyilvántartásba történő betekintés, az abból való lekérdezés tekintetében a tervezet rendelkezései csupán kiegészítő jellegűek, annak meghatározására irányulnak, hogy a térítésmentes online lekérdezésre milyen adatok megadásával kerülhet sor, és melyek azok az adatok, amelyek adatvédelmi okokból online módon nem hozzáférhetőek. Ezek olyan személyes adatok, amelyek ismerete nem szükséges ahhoz, hogy a hitelbiztosítéki nyilvántartás betöltse rendeltetését, a tőle várt információkat hiánytalanul biztosíthassa, viszont a nyilvántartásban való keresés szempontjából igen fontosak, hiszen a zálogkötelezett személyének beazonosítása általuk válik lehetségessé (T. 23. §).

A közfeladatot ellátó szervek a hitelbiztosítéki nyilvántartás azon adataira tarthatnak igényt elektronikus módon, amelyek a bárki számára hozzáférhető nyilvántartásban nem szerepelnek, és amelyhez még regisztrált felhasználóként sem férhetnek hozzá, ilyen például a hitelbiztosítéki rendszerben már rögzített, de a nyilvántartásba még be nem került nyilatkozat adattartalma, naplózási adatok stb. (T. 24. §).

A hitelbiztosítéki nyilvántartás lekérdező felületére, illetve az azon alkalmazható lekérdezési műveletre vonatkozó igen fontos rendelkezés az, hogy ennek tájékoztatást kell nyújtania a zálogjogi nyilvántartás még fennálló (vagyis nem törölt) adatairól is, ezen túlmenően a zálogkötelezett alapján keresve az egyedi azonosításra kétséget kizáróan alkalmas ingó dolgot terhelő jelzálogjogok nyilvántartásában (vagyis a gépjármű-jelzálogjogi nyilvántartásban)

tárolt adatokról is. A tervezet célja az, hogy egyetlen felületről, nevezetesen a hitelbiztosítéki nyilvántartás internetes felületéről minden olyan zálogjogi bejegyzésről nyerhető legyen információ, amely annak megállapításához szükséges, hogy egy adott személy vagyontárgyait terheli-e zálogjog (bármely nyilvántartásba is került az bejegyzésre). Ezen túlmenően a tervezet továbbra is biztosítani kívánja, hogy gépjárművek esetén ne csupán a zálogkötelezett neve alatt, de a gépjármű egyedi azonosítója (alvázszáma) alapján is keresni lehessen a hitelbiztosítéki nyilvántartásban (T. 25. §). Ezzel a lehetőséggel a tervezet a gépjármű-jelzálogjogi nyilvántartás hatályos szabályok szerinti előnyös vonásait óhajtja megszüntetve megőrizni, miközben kiküszöbölne annak hátrányos, bár kétségtelenül nagyobb biztonságot nyújtó adminisztratív elemeit. Ebben a körben mondaná ki a tervezet azt a szabályt is, amely szerint nem tekinthető jóhiszeműnek az a jogszerző, aki a zálogjoggal terhelt gépjármű azonosítója alapján a nyilvántartásba történő betekintéssel a gépjármű elzálogosításáról tudomást szerezhetett volna (T. 25. § (4) bek.). Ez az előírás állná útját annak, hogy gépjármű esetében a kereskedelmi forgalomban visszerhesen szerző fél a tehermentes jogszerzés érdekében a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való betekintés nélkül is a jóhiszeműségére hivatkozzon. Az új Ptk. ugyanis ebben a körben akként rendelkezik, hogy *„a kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és ellenérték fejében szerző hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonjogot, jogot vagy követelést szerez”* (5:143. § (1) bek.). Ilyen feltételek mellett a tervezet hivatkozott rendelkezése hiányában a jogszerző a hitelbiztosítéki nyilvántartásba való betekintés nélkül is zálogjogtól mentes tulajdonjogot szerezne a gépjárművön, mivel a jóhiszeműségéhez nem volna szükség a betekintésre. A tervezet a gyakorlat igényeinek megfelelően a közúti közlekedés szabályai szerint gépjárműnek nem minősülő, de egyedi azonosítóval (alvázszámmal) rendelkező lassú járműre és a mezőgazdasági vontatóra is kiterjeszti a gépjármű fogalmát, és ekként az erre alkalmazható speciális szabályozást.

Adatkezelés

A tervezet további rendelkezései a MOKK és meghatározott körben a közjegyzők adatkezelésre való feljogosítását, a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyzett, valamint a hitelbiztosítéki rendszerben átmenetileg tárolt nyilatkozatok megőrzésének végső határidejét (20 év, illetve 3 hónap) tartalmazzák, és a hitelbiztosítéki rendszerben végzett műveletekre vonatkozó egyéb előírásokra utalnak (T. 26-29. §)

Végül a tervezet tartalmazza a szükséges felhatalmazó és átmeneti rendelkezéseket és a zálogjogi nyilvántartást érintő törvényi rendelkezések módosítását (T. 30-31. § és T. 33-38. §).

HATÁSVIZSGÁLATI LAP			
Iktatószám:	XX-MIKFO/586//2013	Dátum:	2013.10.24
A hatásvizsgálat elkészítésére fordított idő:	3 nap	Kapcsolódó hatásvizsgálati lapok:	-
Hatásvizsgálatba bevont személyek, szervezetek:	MOKK	Vizsgált időtáv:	2011-2017

Előterjesztés címe:	A hitelbiztosítéki nyilvántartásról		Előterjesztő:	KIM - MIKFO
Intézkedés megnevezése:	A hitelbiztosítéki nyilvántartás létrehozására, működtetésére és annak adattartalmára, továbbá az abba bejegyzett adatok kezelésére vonatkozó törvényi szintű részletszabályok megállapítása			
Előterjesztés szükségessége:	A 2014. március 15. napján hatályba lépő Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) Dologi Jogi Könyv zálogjoggal kapcsolatos VII. címe XXV. fejezetében (5:112-5:117.§) szabályozza a hitelbiztosítéki nyilvántartás intézményét (az e nyilvántartásba való bejegyzés alapelveit, tartalmát és módját. A hitelbiztosítéki nyilvántartás a zálogkötelezettek személyéhez kapcsolódóan a nem lajstromozott ingó dolgokon, jogokon és követeléseken alapított jelzálogjogokat, valamint a Ptk.-ban meghatározott egyéb biztosítéki jogokat (tulajdonjog-fenntartás kikötése, lízingszerződés és faktoring szerződés létrejötte) a felek által elektronikus úton tett hitelbiztosítéki nyilatkozatok alapján nyilvánosan tartalmazza azzal, hogy a megtett nyilatkozatok tartalmát internetes felületen bárki ingyenesen és személyazonosítás nélkül megtekintheti.			
Utolsó módosítás dátuma:	Nem releváns, mert új intézmény bevezetéséről van szó.	Következő módosítás várható dátuma:	Egyelőre nem ismert	
Előzmények:	Zálogjogi nyilvántartás a ma hatályos szabályok alapján is működik. A Ptk. 262. § (2) bekezdése szerinti - közjegyzői okiratba foglalt zálogszerződésen alapuló és a közjegyzők által vezetett - zálogjogi nyilvántartás a zálogkötelezett személye szerint tartja nyilván a nem lajstromozott ingókat és a vagyont terhelő zálogjogot, míg a Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 48/A. §-a szerinti egyedi azonosításra kétséget kizáróan alkalmas ingó dologot terhelő zálogjog nyilvántartása tartalmazza a magánokiratba foglalt zálogszerződésen alapuló, alvázszáma alapján egyedileg azonosítható gépjárművek elektronikus úton tett zálogjogi nyilatkozattal történő elzálogosítására vonatkozó adatokat.			

Végrehajtás feltételei		
Az intézkedés alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek adottak?	igen	Az új Ptk.-ban teljesen új, internetes hozzáférésű nyilvántartásként jelenik meg a hitelbiztosítéki nyilvántartás, így az ezt működtető Magyar Országos Közjegyzői Kamarának (MOKK) meg kell teremtenie egy új, elektronikus - a felek hitelbiztosítéki nyilatkozatain alapuló - nyilvántartás feltételeit.

I. VERSENYKÉPESSÉG			
1. Miként járul hozzá az intézkedés az ország versenyképességének javításához?	Javítja		
A hatályos zálogjogi nyilvántartást az EBRD a térség legrágább nyilvántartásának tartja, amely jelentősen rontja a zálogjog hatékonyságát. A hitelbiztosítéki nyilvántartás – a Ptk. 5:111-5:116. § alapján – elektronikus lenne, ez gyorsná tenné a zálogjog bejegyzését és a nyilvántartásban való keresés is ingyenesé válna, ami a jelenlegihez képest hozzájárulna a zálogjog alapításának a megkönnyítéséhez és hatékonyabbá tételéhez.			
2. Az intézkedés hozzájárul a foglalkoztatás növeléséhez?	nem	Hány fővel?	
3. Megtörtént-e az intézkedés adminisztratív terhekre gyakorolt hatásainak vizsgálata?	igen		
Piaci szereplők esetén			
☒	Növekednek	0 Ft	mértékben
☒	Csökkennek	0 Ft	mértékben
Közigazgatási szereplők esetén			
Lakossági és egyéb nem piaci szereplők esetén			
☒	Növekednek	☒	Növekednek
☐	Csökkennek	☒	Csökkennek

II. TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS			
1. Érintett csoportok			
	Csoport megnevezése	Csoport mérete (fő)	Előny - Hátrány
1.	azon személyek, akik akár jogosult, akár kötelezett oldalán olyan jogügyletben vesznek részt, melyek nyilatkozatait a nyilvántartásnak tartalmaznia kell	nem meghatározható	☒ ☐
2.	a hitelbiztosítéki nyilvántartás megtekintői	nem meghatározható	☒ ☐
3.	ügyvédek	12447 (2012)	☒ ☐
2. Hatások összefoglalója			

III. STABIL KÖLTSÉGVETÉS			
Költségvetési hatások			
	A vizsgált időszakban	Az aktuális évben	További négy évben
Az intézkedés költségvetési egyenlegrontó hatása	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés egyenlegrontó hatásának fedezete a költségvetésben	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés költségvetési egyenlegjavító hatása	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés egyenlegjavító hatásának figyelembevétele a költségvetésben	0 Ft	0 Ft	
Teljes hatás	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Teljes hatás az elfogadott költségvetéshez képest	0 Ft	0 Ft	0 Ft

IV. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS	
Vannak-e az intézkedésben foglaltaknak jelentősnek ítélt környezeti vagy természeti hatásai?	nem
Hatások összefoglalója	

V. EGYÉB HATÁSOK	
Vannak-e az intézkedésben foglaltaknak jelentősnek ítélt egészséghatásai?	nem
Vannak-e az intézkedésnek további hatásai?	nem

Jóváhagyta:	dr. Czepek Gábor helyettes államtitkár	.....
-------------	--	-------